

Մահմեդականների սերպայացուցչի յար-
տարարութիւնը, որն աշխատում էր հեր-
քել մահմեդականների վզին փաթաթած
մեղադրանք սեպարատիզմի մէջ, տարա-
կուսանք է պատճառում, որովհետև երբէք
կակածներ չեն յայտնվել, թէ մահմեդա-
կաններին չեն համարում Խուսաստանի
քաղաքացիներ Եւ միթէ այդ ժողովուրդը,
որ մասամբ գարերի տարածութեան մէջ
ենթարկված է ուստական վայառին, չէ
զգացել իր վրա հոգատար վերաբերմունք
գէպի իր առանձնայատկութիւնները և իր
հաւատալիքները Ասցնելով յաջորդակա-
նութեան վերաբերեալ ճառին (?) մի-
նիստրների խորհրդի նախագահը շնչուում
է, որ ի հաստատութիւն ազգային իդէալ-
ների մոռացութեան ծանր մեղադրանքի՝
ոչ մի ապացոյց չէր բերգած, բացի եր-
կու ծուխերի առանձնացնելու մասին՝
Վըբօրդի սահանգում, Սակայն այդ ծուխերի
առանձնացումը, որոնք գտնվում են իրա-
ւաբանական, տնտեսական և վարչական
կազմի այլ պայմաններում, մեծ ուշադրու-
թիւս և զգուշութիւն է պահանջում: Յա-
մենայն գէպս՝ տեսնել դրա մէջ ազգային
սկզբունքների մոռացութիւն վաղաժամ
է: Կարելի էր սպասել, որ կը խօսիր մի-
նիստրների խորհրդի հանգուցեալ նախա-
գահի քաղաքականութեան մի այլ անկրւ-
սաքարի մոռացութեան մասին, հողային
ըէֆօրմի սկզբունքների մոռացութեան մա-
սին, սակայն կառավարութեան գործունէու-
թիւնը այդ հարցում միմիայն ճախակողմեան
հոետօրների քսադատութեան հանդիպեց:
Կառավարութիւնը այդ արմատական հար-
ցում անշեղ ըսթանում է լի համակեր-
պութեամբ այս բանին, որն այդպէս դը-
ժուարութեամբ նախագծված էր: Կառա-
վարութիւնը հաստատում է հողային օ-
րէնքի նօրման ոչ միայն նրա համար, որ
նա տեսնում է այդ հարցում իսկական յա-
ջորդականութիւն, այլ և այն պատճառով,
որ դա մի իրական գործ է, որ պէտք է
տանէ Խուսաստանը գէպի հաստատուն զար-
գացման ուղին:

Այսուհետեւ ստատուսնեկրետար Կոկովցէվը
կանգ է առնում զեկլարացիայի անորոշու-
թեան և կառավարութեան աջից գէպի ձախ
երերզնու սասրն արգած կշտամբանքնե-
րին, թէս դրան ամենալին ապացոյցներ էլ
չը բերեցին, ու ասում է, որ կառավարու-
թիւնը իր գործունէութեան մէջ չէ երեր-
զում ոչ աջակողմեանների, ոչ ձախակող-
մեանների, ոչ էլ միջնուների միջն. նա ըն-
թանում է ուղիղ ճանապարհով: «Դուցէ
դա փշոտ ճանապարհ է, բայց և այնպէս
կառավարութիւնը վարվեց անկեղծօրէն-
նա ասաց ձեզ, թէ ինչ ուղղութիւն է
բռնում, որ ճանապարհով է վնում և ինչ-
պիսի ցեմենտով են շաղկապված կառա-
վարչական օրինագծերը: Այդ ցեմենտը ո-
րոշուած է երեք հրմական սկզբունքներով՝
ստեղծել այսպիսի ճանապարհն և որոշ
կարգ, որ հրմակած լինի օրէնքի վրա, ար-
տադրական ոյժերի ամենուրեք զարգա-
ցումը Խուսաստանում և ցանկալիութիւն,
որ Խուսաստանի բոլոր ազգութիւնները
խաղաղ կերպով զարգանան և հանդիսա-
կեանք ունենան: Կառավարութիւնը ասում
է: բաւական է թշնամանաք, հերիք են փո-
խադարձ հականառութիւնները, ժամանակ
է զրադշերի լավագալ աշխատանքով: Ինչն
է զեկլարացիայի մէջ աւելորդ և ինչ չը
կար նրանում, այդ կարող է պարզվել
միայն օրէսպական հաստատութիւնների
առօրեայ աշխատանքների միջցոյնաց նեշ-
տելով, որ կառավարութեան բոլոր օրէ-
նագծերը հրմակած են ազգային իդէալի
վրա, նախագահը այսուհետեւ կանգ է առ-
նում ճաների մէջ արտայայտված այն եր-
կեւդների վրա, թէ կառավարութիւնը չի
կատարի իր խոստումները, յիշեցնում է,
որ կառավարութիւնը խոստումներ չէ տա-
լիս, նա ներկայացնում է Դումային որոշ
օրէսպական առաջամաները լրաց աշխատանք-
ներում զեկավարվեն անվտանութեամբ
և թերահաւատութեամբ, նրանք չեն զուր-
ցայ միայն խօսքերի շրջանակից: Մինչդեռ
երկիրը անհամբերութիւնն է ցոյց տալիս,
նա սպասում է խօսքից գործի անցնել
(ծափանականների շարքերում): Անըքան աւելի
շուտ մենք անցնենք քննադատութիւնից
ըէալ աշխատանքներին,—որը գործէ այն-
քան էլ փայլուն չէ արտաքուատ, բայց կա-
րենոր է և օգտակար՝ ժողովրդի համար,—
այնքան աւելի լաւ կը լիսիր:

Վեցում մինիստրների խորհրդի նախա-
գահը յայտնում է: «Ես ոչ մի խօսքով չեմ
շշափի արտաքին քաղաքականութեան
հարցերը: Ես լիազորված էի նորին Կայ-
սերական Մեծութիւնից գիտակ զարձնել
Դումային այն պայմանների մասին, որոնց
մէջ ընթանում է մեր արտաքին յարաբե-
րութիւնների հրատապ մասը, և ես պէտք
է ասեմ ի մեծ բաւականութիւն, որ, եթէ
կառավարութեան ներքին դրութեան և օ-
րէսպական ծրագիրների գնահատութեան
մէջ այդ մասում այլզափ խիստ տարբե-
րութիւններ են նկատվում կառավարու-
թեան հայեացքների և Դումայի անդամ-
ների ու նոյնիսկ ամբողջ ֆրակցիայի դա-

առղութիւնների միջն, բարսբազդար-
մեր արտաքին դրութեան գնահատութիւ-
վերաբերմանը ընդհանուր առմամբ
տարակարծիքութիւնը չեղաւ: Դա մեծ
էլիթի մեր հայեացքների մէջ մեր ն-
քիթարութիւնն է: Խնչպիսի տարբերութիւ-
նը կայ: Խուսաստանի արտաքին քաղա-
կանութեան զեկավար Միապետի ընտ-
ողին ուղիղ է և կանօնաւորութեան մէջ մեր
տարբերութիւնը, այդ տարածայնութիւ-
նը կայ: Խուսաստանի արտաքին քաղա-
կանութեան զեկավար Միապետի ընտ-
ողին ուղիղ է և կանօնաւորութեան մէջ մեր
էլիթի մեր հայեացքների խակական շահերի պա-
պանութեան վրա (երկարատև աղմէ-
ծափանակարութիւններ կենտրոնում և ազգ-
նականների նստարանների վրա):

Կարդացվում է ներկայացված հեր-
կան յայտարարութիւնը՝ դիմելու ներ-
գործերի և ժողովրդական լուսաւորութիւ-
մինիստրներին և հարցնելու մամուլի
միջնակարգ դպրոցներից մէկում վեր
օրերս տեղի ունեցած գէպերի առի-
լոյս տեսած տեղեկութիւնների մա-
նոյնպէս և Պետերբուրգի միջնակարգ դ-
րոցներում կատարված խուզարկութիւ-
ների և աշակերտական կալանաւորութիւ-
ների առիթով: Դուման մեծամասնութիւ-
նը 155 ձայնով ընդդէմ 135 ի որոշում է
յայտարարութեան քննութիւնը յետա-
յաջորդ նիստին:

Նախագահը դիմում է Դումային,
հաճի արդեօք Դուման, ի նկատի առն-
երէկ կայացած ամենաողորմած ընդո-
ւութիւնը Դումայի անդամների նորին
ծութեան կողմից, յանձնարարել պր-
դիմումին ուղարկել նորին Կայսերական
ծութեանը շնորհակալութեան հեռագի-
մենապրմած ընդունելութեան համա-
թիւնը:

♦ Ալսօր, Գրական Գեղագիտական
լունի հերթական յօր հիշեց նուրբվա-
նաչատուր Արովեանին, Զրոյցը՝ Արով-
և նրան կառուցվող—Բ. Կուլտ. Միու-
նախաձեռնութեամբ—արձանի շուրջ:
Կուլտ. Միութիւնը գիմել է Տ. Նազա-
րան՝ ստանձնել նախաձեռնութիւնը Արով-
արձանի կառուցման գործին՝ հրաւի-
և Թիֆլիսի բոլոր խաւերի մասնա-
թիւնը:

♦ Վրաց յայտնի գերասան Վարդ-
Սարդ. Ալեքսէնդր-Մեսիխէվի բեմական
ծունչութեան 30-ամեակը լրացաւ դե-
ցեալ տարի: Ցարպելի գերասանը առ-
նապէս ուժեղ է կլասիկ բեղերտուարը
ըսոների գերերումն: Նրա հիմնական
ըը կազմում են Համլէտը, Ուրիէլ-
տան և Աւրօպական ողբերգութեան դ-
րի այլ հերոսներ: Եւ ահա ի տրիտո-
ռասանի բեղմնաւոր 30-ամեան գործու-
թեան՝ վրաց հասարակութիւնը որ
մեծ հանդէսով տօնել այդ յօրեկե-
լը նոյնական յանձնաժողովուն-
յօրեկեանի օրը նշանակել է 1913 թ. Կ-
վարի 10-ին, Թիֆլիսում: Յօրեկեան
յանձնաժողովի նախագահն է իշխան: Յ-
Անդրօնիկօվը, գանձապահը՝ Ա. Մդիվ-

♦ Զայներ՝ պանդում ենք, խնդրում ե-

ԴԵՐԸՆ ԼՈՒՐԵՐ

♦ Պետական Խորհուրդը արդէն
սարկել է քննելու այն օրինագիծին,
վերջ է դրվելու կովածում գիւղացի
պարտադիր դրութեան:

♦ Ալսօր, Գրական Գեղագիտական
լունի հերթական յօր հիշեց նուրբվա-
նաչատուր Արովեանին, Զրոյցը՝ Արով-
և նրան կառուցվող—Բ. Կուլտ. Միու-
նախաձեռնութեամբ—արձանի շուրջ:
Կուլտ. Միութիւնը գիմել է Տ. Նազա-
րան՝ ստանձնել նախաձեռնութիւնը Արով-
արձանի կառուցման գործին՝ հրաւի-
և Թիֆլիսի բոլոր խաւերի մասնա-
թիւնը:

♦ 1913 թ. մայիսին Թիֆլիսում
նալիք բատէտների համագումարի
ուղարկութիւնը այս ուղարկութիւ-
նը էլիթի մեջ առնել է Տ. Նազա-
րան՝ ստանձնել նախաձեռնութիւնը Արով-
արձանի կառուցման գործին՝ հրաւի-
և Թիֆլիսի բոլոր խաւերի մասնա-
թիւնը:

♦ Վրաց յայտնի գերասան Վարդ-
Սարդ. Ալեքսէնդր-Մեսիխէվի բեմական
ծունչութեան 30-ամեակը լրացաւ դե-
ցեալ տարի: Ցարպելի գերասանը առ-
նապէս ուժեղ է կլասիկ բեղերտուարը
ըսոների գերերումն: Նրա հիմնական
ըը կազմում են Համլէտը, Ուրիէլ-
տան և Աւրօպական ողբերգութեան դ-
րի այլ հերոսներ: Եւ ահա ի տրիտո-
ռասանի բեղմնաւոր 30-ամեան գործու-
թեան՝ վրաց հասարակութիւնը որ
մեծ հանդէսով տօնել այդ յօրեկե-
լը նոյնական յանձնաժողովուն-
յօրեկեանի օրը նշանակել է 1913 թ. Կ-
վարի 10-ին, Թիֆլիսում: Յօրեկեան
յանձնաժողովի նախագահն է իշխան: Յ-
Անդրօնիկօվը, գանձապահը՝ Ա. Մդիվ-

♦ 1913 թ. մայիսին Թիֆլիսում
նալիք բատէտների համագումարի
ուղարկութիւնը էլիթի մեջ առնել է Տ. Նազա-
րան՝ ստանձնել նախաձեռնութիւնը Արով-
արձանի կառուցման գործին՝ հրաւի-
և Թիֆլիսի բոլոր խաւերի մասնա-
թիւնը:

♦ Քաղաքացին բիւշէտային մտա-
ղվը 7 ձայնով ընդդէմ 6. թ. որոշեց
քի տանօրէնութեան տակ առնել շշուտ-
օգնութիւնը, ինչպէս համագումարն է
զաքարյան վարչութիւնը, և ծախքեր-
մար քաղաքային նախահաշուի մէջ ա-
կայ 1913 թիւց մտցնել 4500 լ. Կ-
Մանաժողովի փոքրամասնութիւնը
նակից էր թողնել այդ գործը առաջվ-
անց անոքում, իսկ քաղաքի կողմից 7
նշանակել ամեն տարի 1500 բուլբի:

♦ Քաղաքացին բիւշէտային մտա-
ղվը 7 ձայնով ընդդէմ 6. թ. որոշեց
քի տանօրէնութեան տակ առնել շշուտ-
օգնութիւնը, ինչպէս համագումարն է
զաքարյան վարչութիւնը, և ծախքեր-
մար քաղաքային նախահաշուի մէջ ա-
կայ 1913 թիւց մտցնել 4500 լ. Կ-
Մանաժողովի փոքրամասնութիւնը
նակից էր թողնել այդ գործը առաջվ-
անց անոքում, իսկ քաղաքի կողմից 7
նշանակել ամեն տարի 1500 բուլբի:

♦ Յիշեցնում ենք, որ այսօր Ա-
տական Հակերութեան համերգային
ճուռակական կունենալու պրօֆի. Գրէդ-
առաջին դասականութիւնը: Սկիզբն
ժամը 8^{1/2}-ին:

♦ Թիֆլիսի էլեկտրաքարշի ըն-
թիւնը դեկտեմբերի 12—24 պակաս-
վագօններ աշխատեցնելուն համար ե-
կան պատում է 1028 թ. տուգասքի:

♦ Սոլդատսկի բազար կոչված շո-
գործում է արդէս բակտէրիոլո-
գամ. կայանը՝ մորթած խոզերի պիտ-
իւթիւնը որոշելու համար:

♦ Վաղը Թիֆլիսի Հասարակակա-
կումբում կը լինի ներկայացներին պատ-
ճական կումբում կը կայանայ երաժշտակա-
մբին:

♦ Թիֆլիսի ստիկանապետի օգնական կապիտան Ստրոէվը պար-
վի և Ստանիսլավաւի չորդ կարգի շքա-